

Stakeholderbetrokkenheid in de CSRD

Een van de wetgevende richtlijnen op IMVO-vlak is de Europese richtlijn voor duurzaamheidsrapportage, de CSRD. Op 31 juli 2023 heeft de Europese Commissie de eerste set aan European Sustainability Reporting Standards (ESRS) aangenomen, namelijk de standaarden die gelden voor alle bedrijven die onder de CSRD vallen, onafhankelijk van de sector in andere woorden ESRS 1, 2 E1-5, S1-4 en G1. Op verschillende plekken in de standaarden staat het betrekken van stakeholders centraal.

Dubbele materialiteitsanalyse en stakeholderbetrokkenheid

De zogenoemde dubbele materialiteitsanalyse – dat wil zeggen het achterhalen wat de meest materiële impacts, risico's en kansen zijn voor het bedrijf op de samenleving én andersom – speelt een centrale rol. De materialiteitsanalyse bepaalt in hoeverre en op welke duurzaamheidsthema's het bedrijf moet rapporteren, onder meer over beleid, maatregelen en doelen (ESRS 1, 3). De uitkomst van het due diligence-proces van een bedrijf onderbouwt de beoordeling van de materialiteitsanalyse (ESRS, 4, 58). Er wordt van bedrijven verwacht dat zij (getroffen) stakeholders betrekken bij dit materialiteitsproces – het identificeren, beoordelen en vaststellen van materiële impacts, risico's en kansen (ESRS 1, 3.1, 24) – en met hen hierover in dialoog treden (ESRS 1, Bijlage A, TV 8). Stakeholders zijn partijen die op de onderneming van invloed kunnen zijn of op wie de onderneming van invloed kan zijn (ESRS 1, 3.1, 22).

De CSRD spreekt van twee groepen stakeholders (ESRS 1, 3.1, 22):

1. *getroffen stakeholders*: personen of groepen van wie belangen – positief of negatief – (kunnen) worden beïnvloed door de activiteiten van de onderneming en haar directe en indirecte zakelijke relaties binnen haar waardeketen; en
2. *gebruikers van duurzaamheidsverklaringen*: primaire gebruikers van financiële rapportage voor algemeen gebruik (bestaande en potentiële beleggers, kredietverstrekkers en andere crediteuren, zoals assetmanagers, kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen), alsmede andere gebruikers van duurzaamheidsverklaringen, zoals zakenpartners van de onderneming, vakbonden en sociale partners, het maatschappelijke middenveld en niet-gouvernementele organisaties, overheden, analisten en mensen uit de academische wereld.

Naast deze indeling wordt verdere duiding gegeven aan type stakeholders om te consulteren (ESRS 1, Bijlage A). Voorbeelden hiervan zijn: werknemers en andere medewerkers, leveranciers, consumenten, klanten, eindgebruikers, lokale gemeenschappen en personen in kwetsbare situaties, en overheidsinstanties zoals regelgevers, toezichthouders en centrale banken (TV 6). De natuur is een 'stille' stakeholder, waarvoor ecologische data en data over de instandhouding van soorten kan worden gebruikt voor de materialiteitsanalyse (TV 7). Ook wordt benoemd dat je vertegenwoordigers van getroffen stakeholders kunt betrekken bij je materialiteitsanalyse, zoals vakbonden, naast de gebruikers van duurzaamheidsrapportages en andere deskundigen, om input of feedback te geven op conclusies ten aanzien van de materiële impacts, risico's en kansen van de onderneming (TV 8).

Rapportage over stakeholderbetrokkenheid in strategie, businessmodel, beleid en maatregelen

Volgens ESRS 2 (Rapportage-eis SBM-2, 43-45; TV 16) moeten ondernemingen ook rapporteren over hoe de belangen en opvattingen van stakeholders meegenomen worden in de strategie en het businessmodel. Hiertoe rapporteert de onderneming een samenvattende beschrijving van:

- a. Haar stakeholderbetrokkenheid¹, met onder meer de belangrijkste stakeholders, in hoeverre zij betrokken worden, hoe dit wordt georganiseerd, het doel daarvan en hoe de uitkomsten worden meegenomen.
- b. De wijze waarop de onderneming naar de belangen en opvattingen van haar belangrijkste stakeholders kijkt wat betreft strategie en businessmodel, voor zover deze werden geanalyseerd in het due diligence-proces en/of de materialiteitsanalyse.
- c. (in voorkomend geval) aanpassingen in strategie en/of businessmodel om tegemoet te komen aan de belangen en opvattingen van stakeholders, alsmede verdere stappen die gepland staan en volgens welke tijdlijn, en de vraag of deze stappen waarschijnlijk de relatie met en opvattingen van stakeholders zullen wijzigen.
- d. De vraag of en hoe de bestuurs-, leidinggevende en toezichhoudende organen worden geïnformeerd over de opvattingen en belangen van getroffen stakeholders wat betreft de duurzaamheidsimpacts van de onderneming.

Ook is stakeholderbetrokkenheid opgenomen in een aantal minimumrapportage-eisen als het gaat om beleid dat is aangenomen om materiële duurzaamheidsthema's te managen. Hierin moet onder andere worden gerapporteerd – in voorkomend geval – over de reikwijdte van het beleid of de uitsluitingen daarvan in termen van getroffen groepen stakeholders, de mate waarin bij het bepalen van het beleid rekening is gehouden met de belangen van de belangrijkste stakeholders en of en hoe de onderneming het beleid beschikbaar stelt aan potentieel getroffen stakeholders, en welke stakeholders nodig zijn om het beleid te helpen uit te voeren (ESRS 2, MDR-P, 65). Tevens moet de onderneming rapporteren over de reikwijdte van de belangrijkste maatregelen in termen van – in voorkomend geval – getroffen groepen stakeholders (ESRS 2, MDR-A, 68). Ook moet een onderneming rapporteren of en hoe stakeholders betrokken werden bij het vaststellen van doelen voor ieder materieel duurzaamheidsthema (ESRS 2, MDR-T, 80).

Stakeholderbetrokkenheid in de thematische standaarden

De thematische standaarden zijn onderverdeeld in de thema's milieu, sociaal en governance en bevatten specifieke rapportage-eisen per thema. In deze standaarden staat ook regelmatig een verwijzing naar consultatie en dialoog met stakeholders. Bijvoorbeeld in het kader van klachtenmechanismen voor eigen werknemers (ESRS S1, Rapportage-eis S1-3, TV 32), werknemers in de keten (ESRS S2, Rapportage-eis S2-3, TV 27), getroffen gemeenschappen (ESRS S3, Rapportage-eis S3-3, TV 24) en consumenten/eindgebruikers (ESRS S4, Rapportage-eis S4-3, TV 24).

¹ De ESRS definieert stakeholderbetrokkenheid als "een voortdurend proces van interactie en dialoog tussen de onderneming en haar stakeholders dat de onderneming in staat stelt hun belangen en zorgen te horen, te begrijpen en daarop te reageren" (Bijlage II: lijst met afkortingen en begrippen).